

Mahetoidu turg

Merit Mikk

Mahepõllumajanduse Koostöökogu

14.10.2020, Tartu

meritoko@gmail.com

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Euroopa: Mahetoodete müük 2018

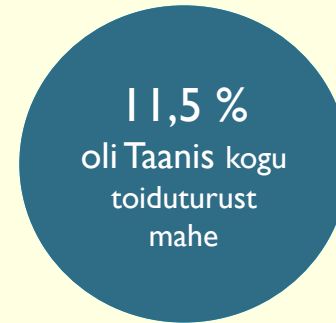
Euroopa Liit (37,4 mld €) oli teine suurim ühisturg pärast USA-d (40,6 mld €). Regiooniti oli liider Põhja-Ameerika (43 mld €), järgnesid Euroopa ja Aasia.

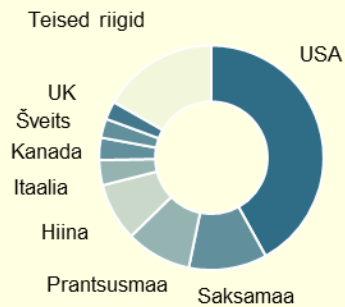
Kõige suurema mahetoodete turuga EL riigid: Saksamaa (10,9 mld €), Prantsusmaa (9,1 mld €), Itaalia (3,5 mld €) ja Šveits (2,7 mld €).

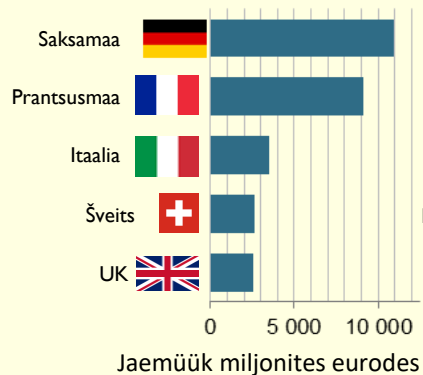
Globaalses võrdluses oli mahetoidu tarbimine elaniku kohta kõige suurem Taanis ja Šveitsis, järgnesid Rootsi, Luksemburg ja Austria.

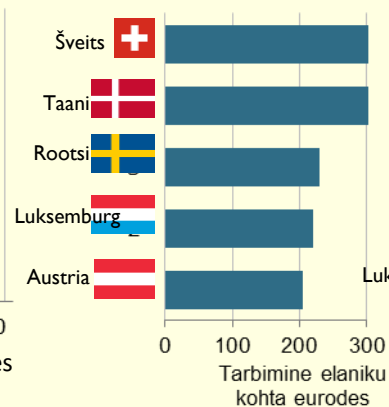
Kõige suurem mahetoodete turuosade turuosade kogu toiduturust oli Taanis, järgnesid Šveits, Rootsi, Austria ja Luksemburg.

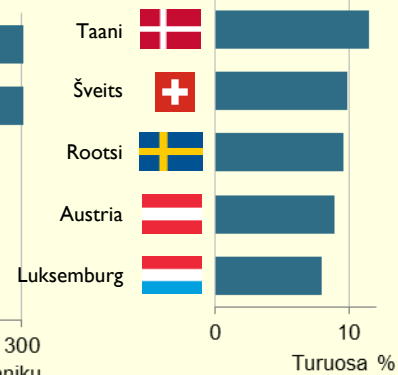
Üleilmne jaemüügi maht riigiti 2018. a

Kõige suurema mahetoidu turuga riigid 2018. a

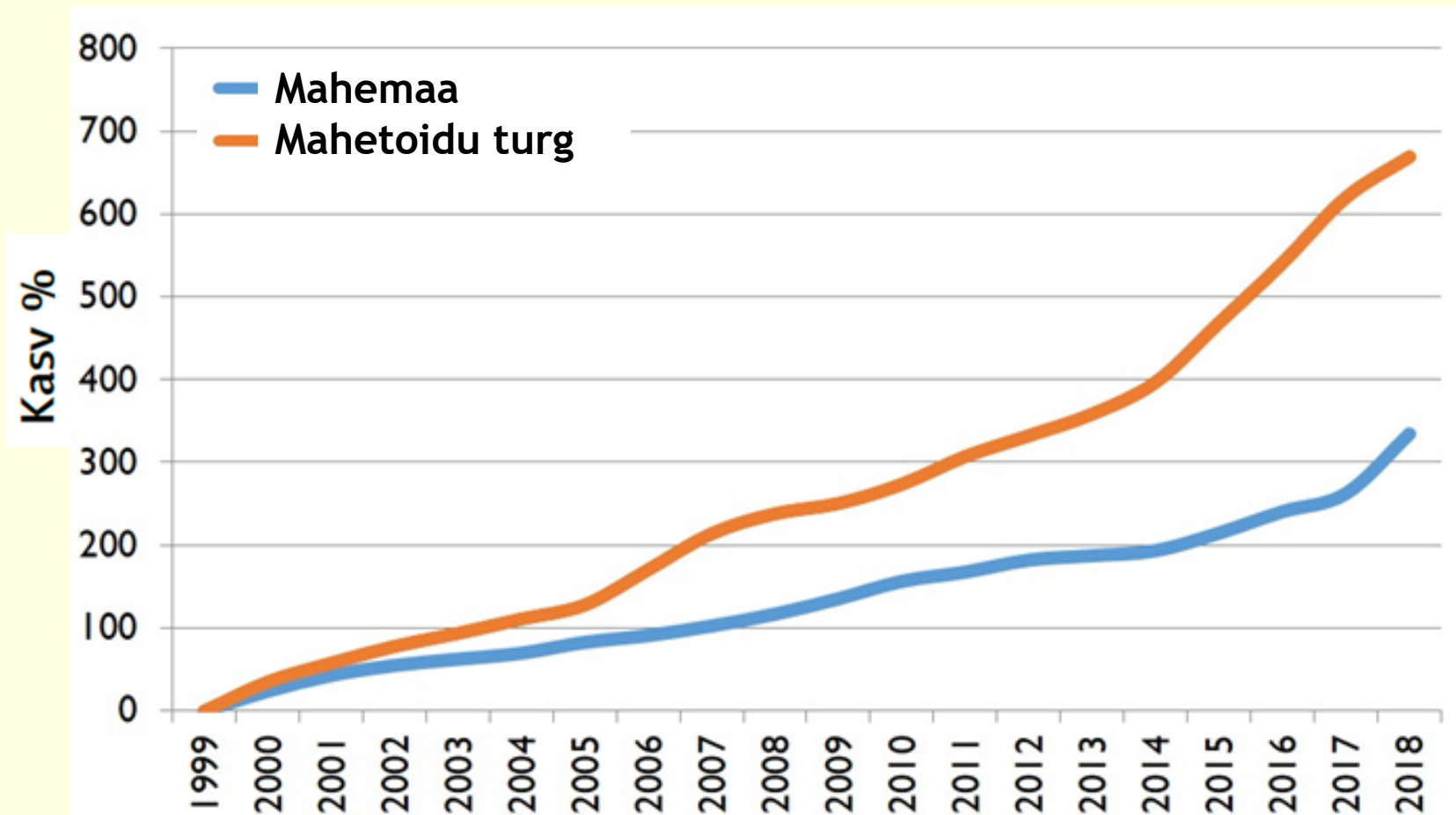
Kõige suurem mahetoidu tarbimine riikides elaniku kohta 2018.a

Kõige suurema mahetoodete turuosaga riigid kogu toiduturust 2018. a

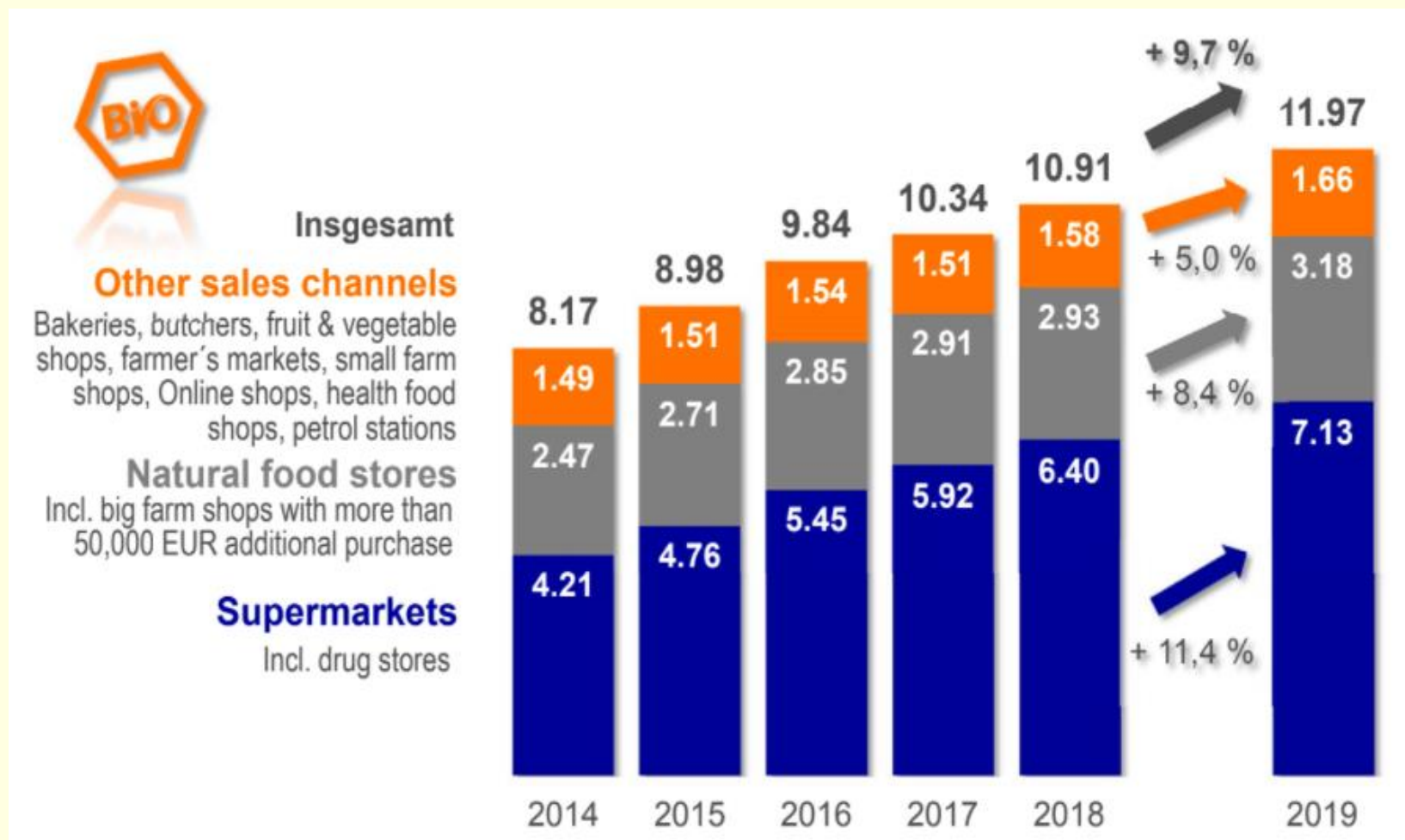
Euroopa:

mahetoidu turg on suurenenud 2x
kiiremini kui mahemaa 2000-2018

Allikas: BLE, AMI, FiBL

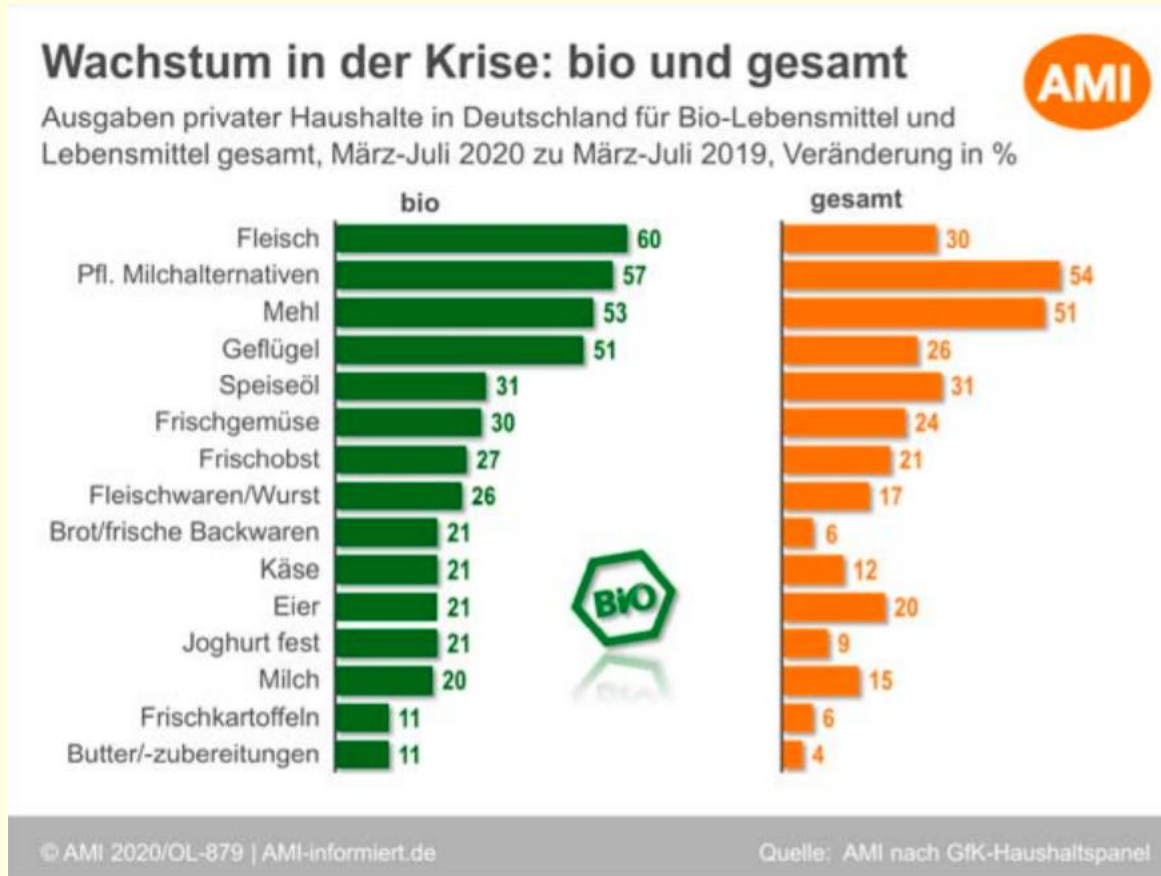
Saksamaa: mahetoidu turu areng 2014-2019

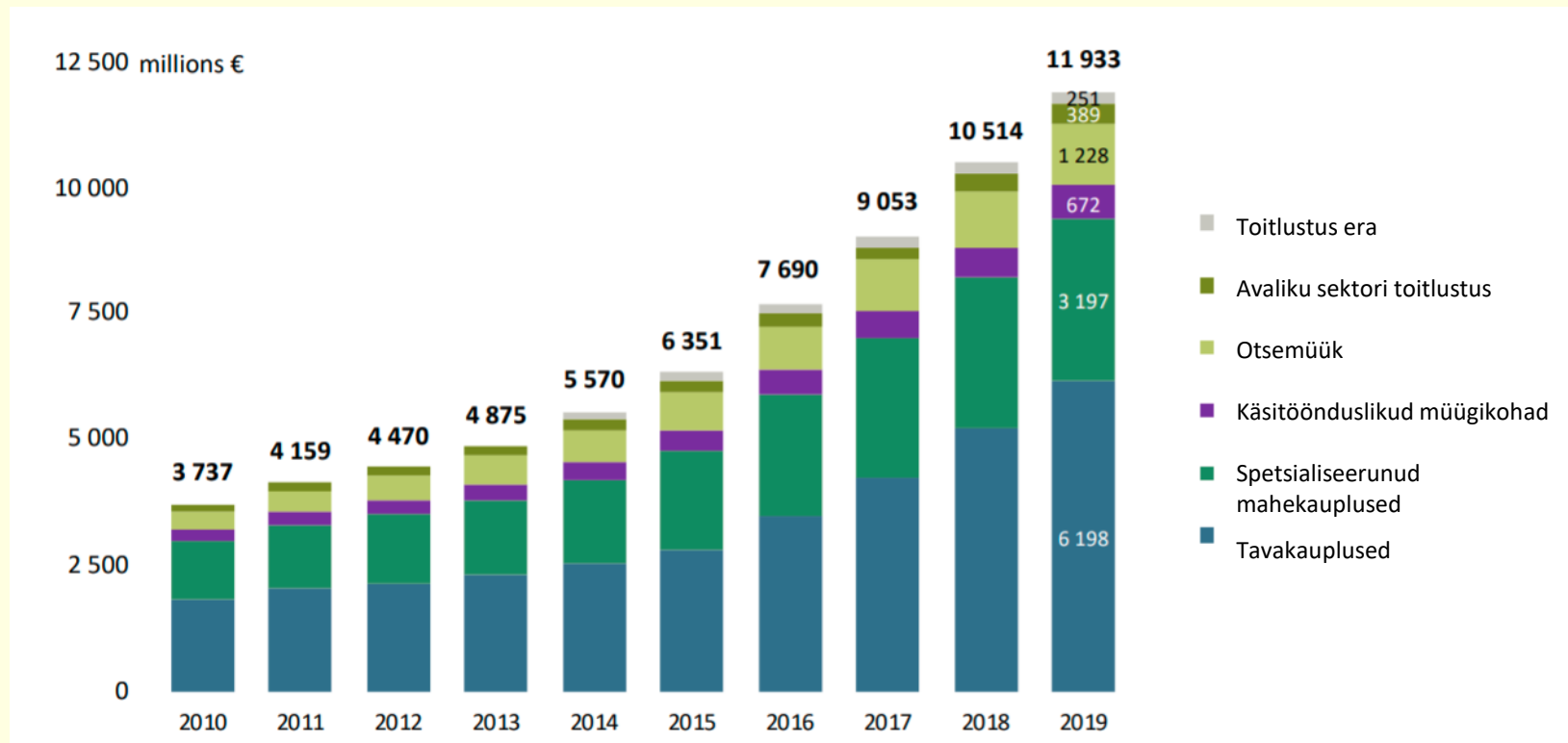
Allikas: AMI

Saksamaa: 2020

- Esimesel kolmel COVID-19 kuul oluliselt suurem mahetoidu müük, muutus suurem kui tavatoidu puhul. Tarbijate huvi just kohalike toodete vastu
- Ka praegu müük suureneb, kuid mitte enam nii kiiresti
- Peamised ostupõhjused: kõrge kvaliteet, keskkond, tervislikkus

Prantsusmaa: mahetoidu müük 2010-2019

2019 +13,5%

Allikas: AgenceBio

Prantsusmaa: mahetoidu turu areng 2019

2019 suures:

- mahetoidu müük +13,5% (nüüd 11,9 mld eurot, 6,1% kogu toiduturust)
- mahemaa +13% (nüüd 2,3 mln ha)
- tootjate arv +13% (nüüd 47193)
- töötajate arv +16% (nüüd 19311)
- turustajate arv +24% (nüüd 8813)
- mahesektoriga seotud töötajate arv +15% (nüüd 179 500)

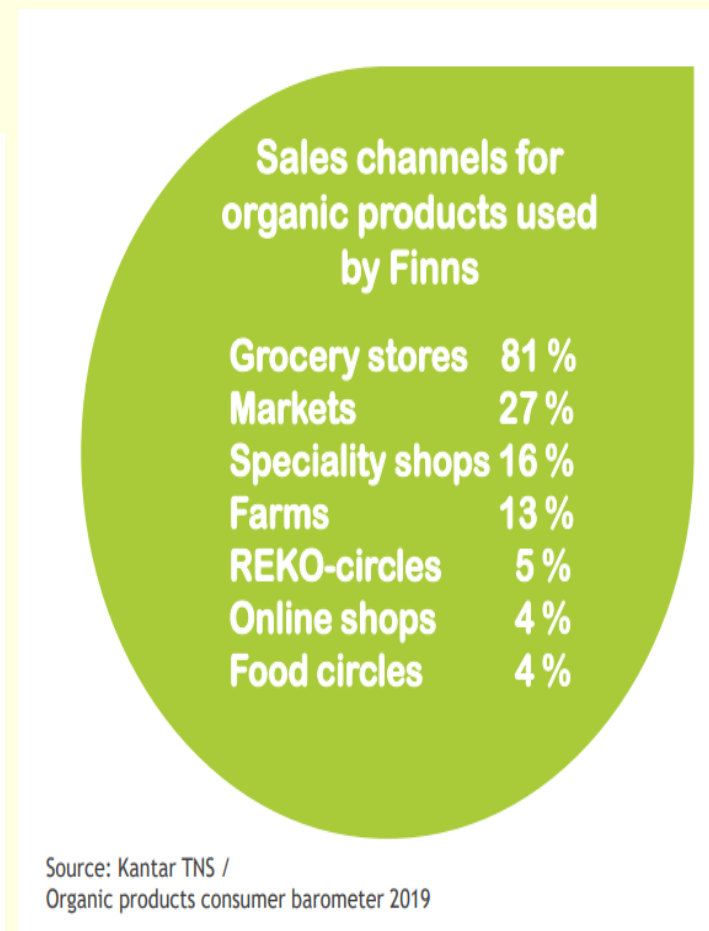
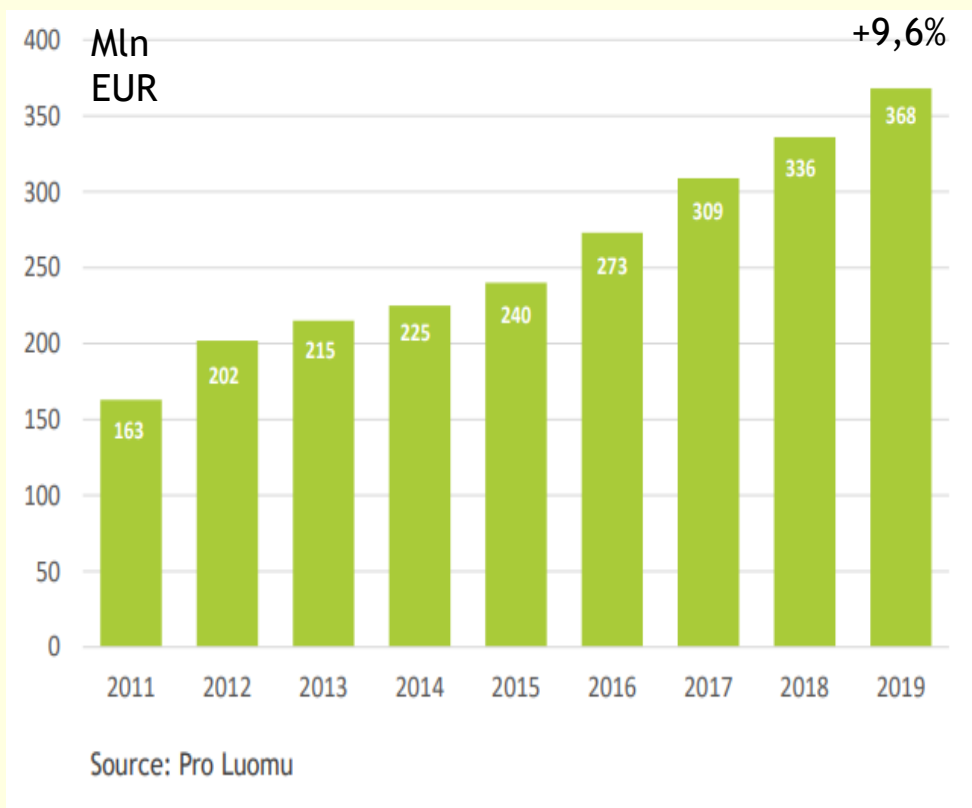
14% tarbijaid tarbib mahetoitu iga päev
71% on regulaarsed tarbijad (ostavad vähemalt korra kuus)

Allikas: AgenceBio

Soome:

mahetoidu müük 2011-2019

- Müük rohkem kui kahekordistunud 10 aasta jooksul
- 2019 jaemüük: 369 mln EUR
- Mahetoidu osa jaemüügis 2,6%

Soome:

mahetoidu turg 2019

- Kõige rohkem müüakse puuvilju, köögivilju ning piima ja teisi vedelaid piimatooteid
- Puuviljad ja köögiviljad annavad enam kui viiendiku kogu mahetoidu müügist
- Suur turuosa oma tootegrupis: beebitoit (23%), toiduõlid (19%), munad (18%) ja helbed (14%).
- Kõige rohkem suurenes eelmisel aastal õlle ja teiste kääritatud jookide, külmutatud toodete, juustude ja beebitoidu müük
- Mahetoidu tarbijate osa suureneb iga aastaga ja hinnanguliselt 2,2 miljonit soomlast ostavad mahetoitu vähemalt korra kuus.

Soome alustas oktoobris EL toel 1,4 mln eurose mahetoidu müügiarenduskampaaniaga

Austria:

mahetoidu turg 2019-2020

- 2019.a müüdi mahetoitu rohkem kui 2 miljardi euro eest, mis on ca 7% rohkem kui aasta varem. Mahetoidu müügi osaks kogu toidumüügis oli 9,3%
- Mahedana müügi osakaalud oma tootesegmendis: piim 25,5%, maitsestatamata jogurt 23,7%, munad 22,1%....., vorst ja -sink 3%
- Mahult müüdi kõige rohkem piima, banaane ja kartulit

COVID-19 mõju:

- 2020. a I poolaastal suurenes värske mahetoidu müük võrreldes eelmise aastaga 17%
- Jõudsalt kasvas nt piima, munade, kartuli ja köögivilja müük
- Mahetoidu müügi osakaaluks hinnatakse nüüd üle 10%. Müük suurenes nii kauplustes kui ka otsemüügi kanalites

Veel näiteid COVID-19 mõjust mahetoidu müügile

Šveits:

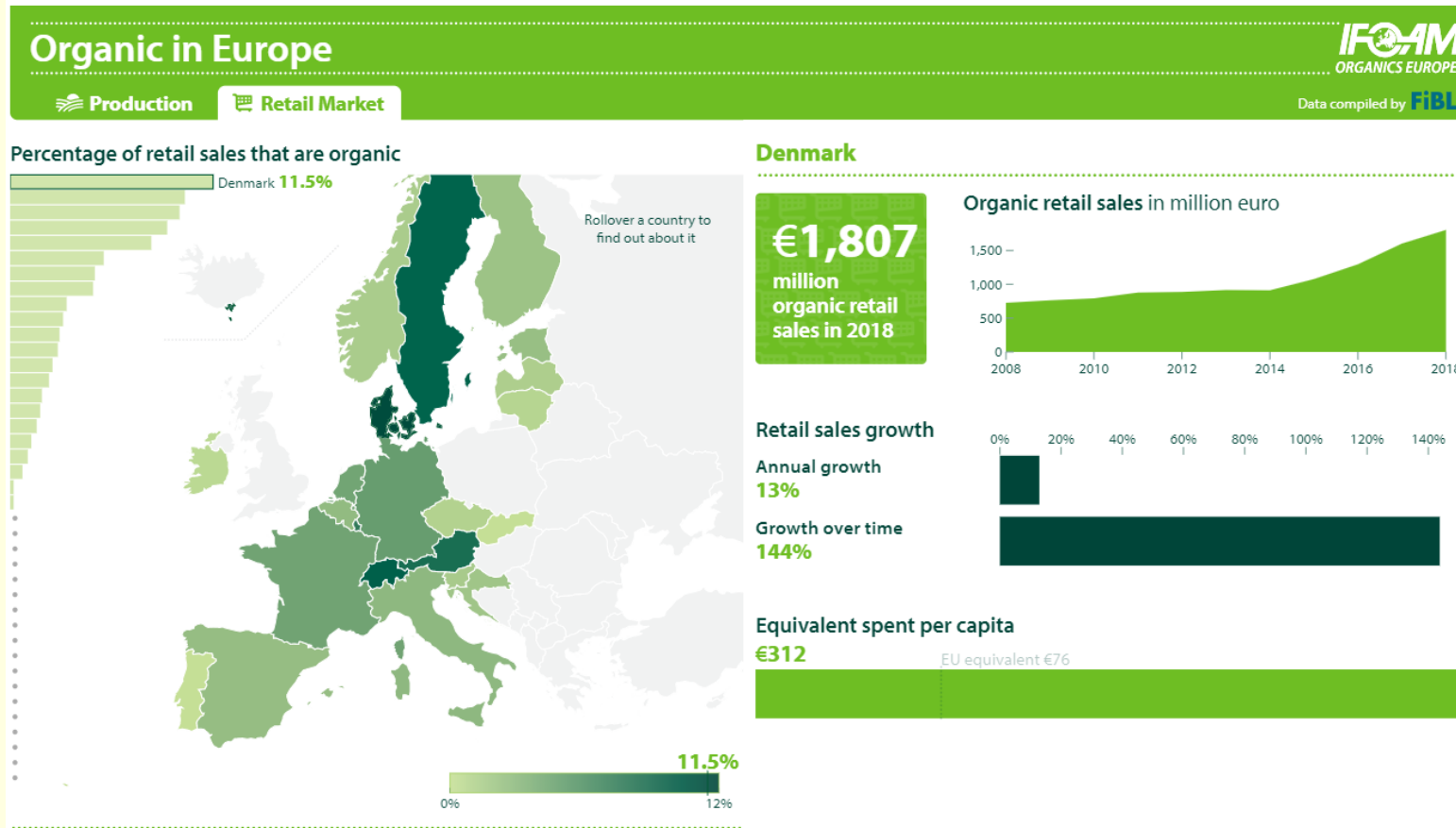
- Märtsis-aprillis suurenes müük oluliselt, osades müügikohtades lausa 30% (nt COOP-is aprillis 30%). Peamiseks põhjuseks peetakse kodus toiduvalmistamise olulist suurenemist. Arvatakse, et pigem olid suurenenud müügi taga just regulaarsed mahetoidu tarbijad. Praeguseks müügid suhteliselt tavapärased, köögiviljade puhul ca 10-15% suuremad
- 2019. a oli mahetoidu turuosa üle 10%, mitu korda nädalas ostab mahetoitu 57% tarbijatest
- Strateegiline eesmärk jõuda 15%-lise turuosani aastaks 2025

USA:

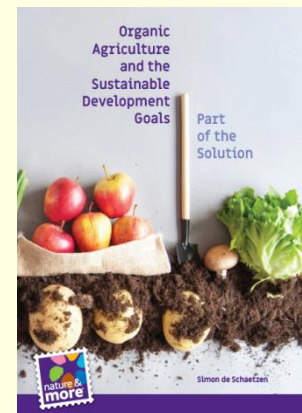
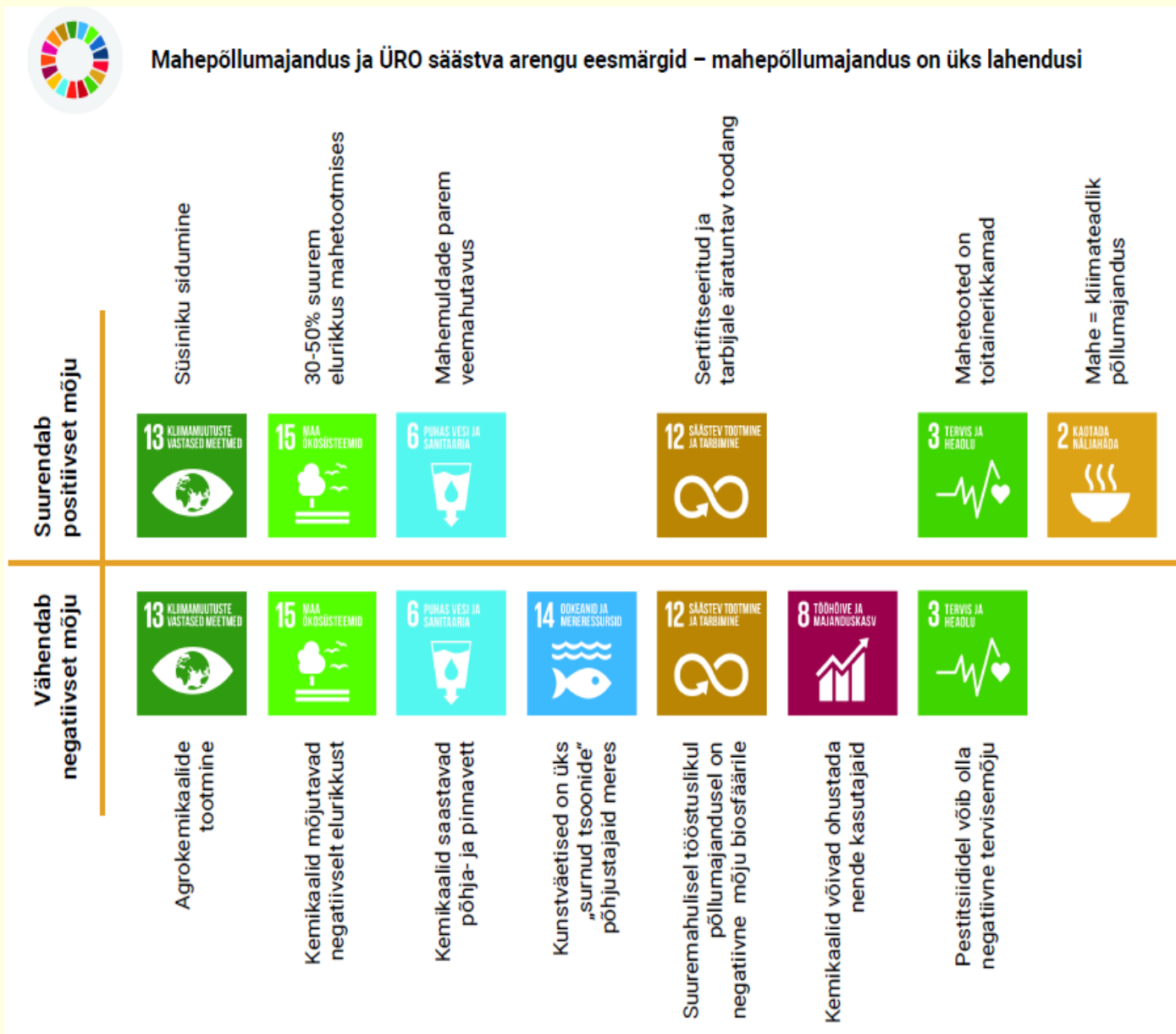
- Kevadel suurenes mahetoidu müük ca 20%. 2020. a ennustatakse suuremat müügi kasvu kui eelmisel aastal. Seda just piimatoodete, munade, leiva, pasta, riisi, jahude jne kategooriates. Peamiseks küsimuseks on see, kuidas pakkumine suurenenud nõudlusele vastata suudab

Interaktiivne kaart

<https://www.organicseurope.bio/about-us/organic-in-europe/>

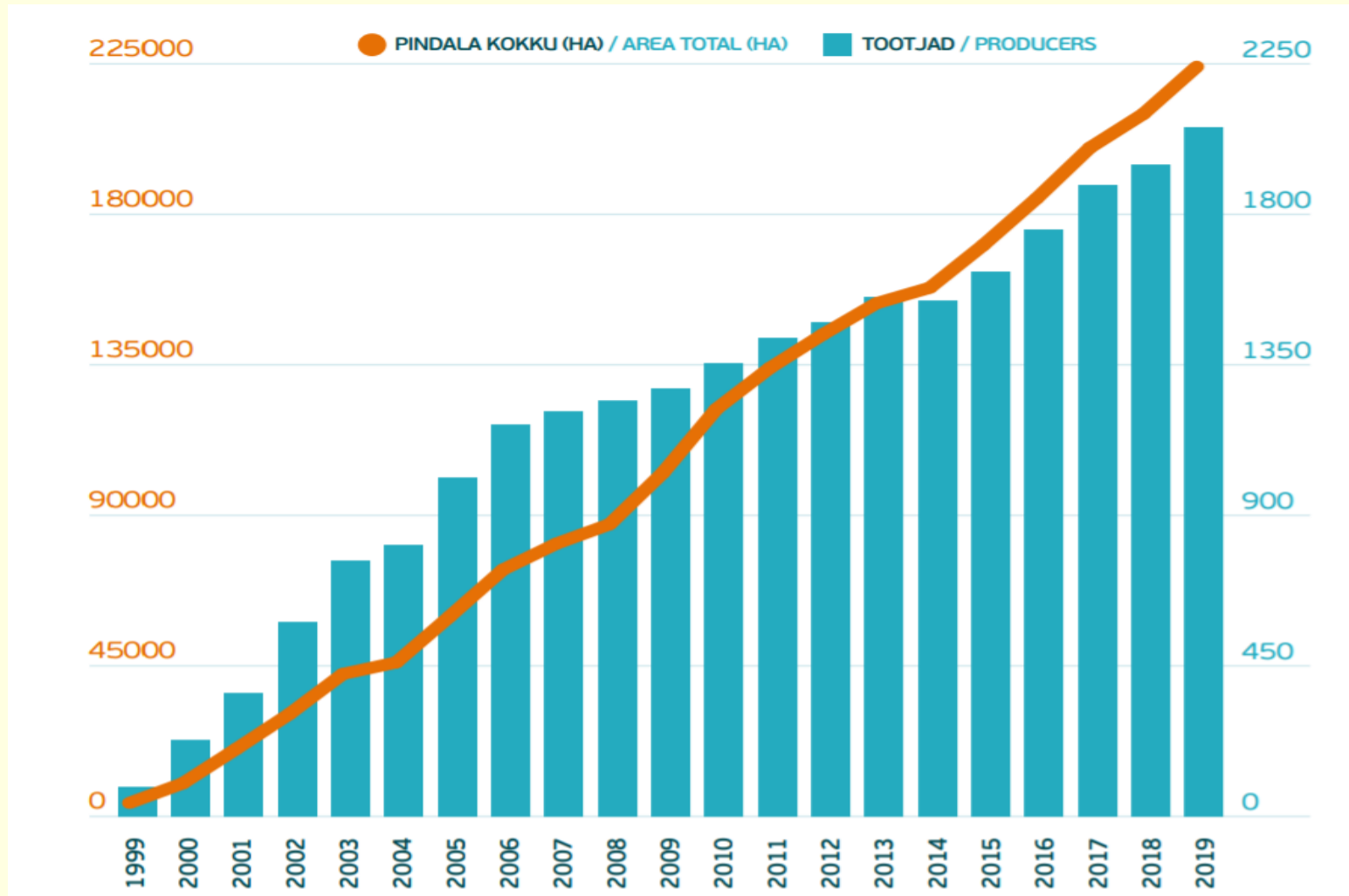
Mahepõllumajandus ja säästev areng

<https://www.eosta.com/en/news/sustainable-development-goals-and-the-link-to-organic>

EESTI

Mahepõllumajandusmaa ja mahetootjad 1999-2019

2019 - 224 161 ha, 2060 ettevõtet + looduslikud korjealad

Andmete allikas: PMA

Mahetoidu töötlemine

- Mahetöötlejaid oli registris 2019. a 175
- 2020. a lisandunud 17 töötlejat
- Paljud on väikesed käsitööstuslikud ettevõtted
- Üle 60 on mahepõllumajandustootjad, kes tegelevad ka töötlemisega
- Töödeldi kõiki peamisi tootegruppe
- Suhteliselt palju on jookide valmistajaid
- Paljud valmistavad nii mahe- kui ka tavatoodangut

Mahetoidu turg

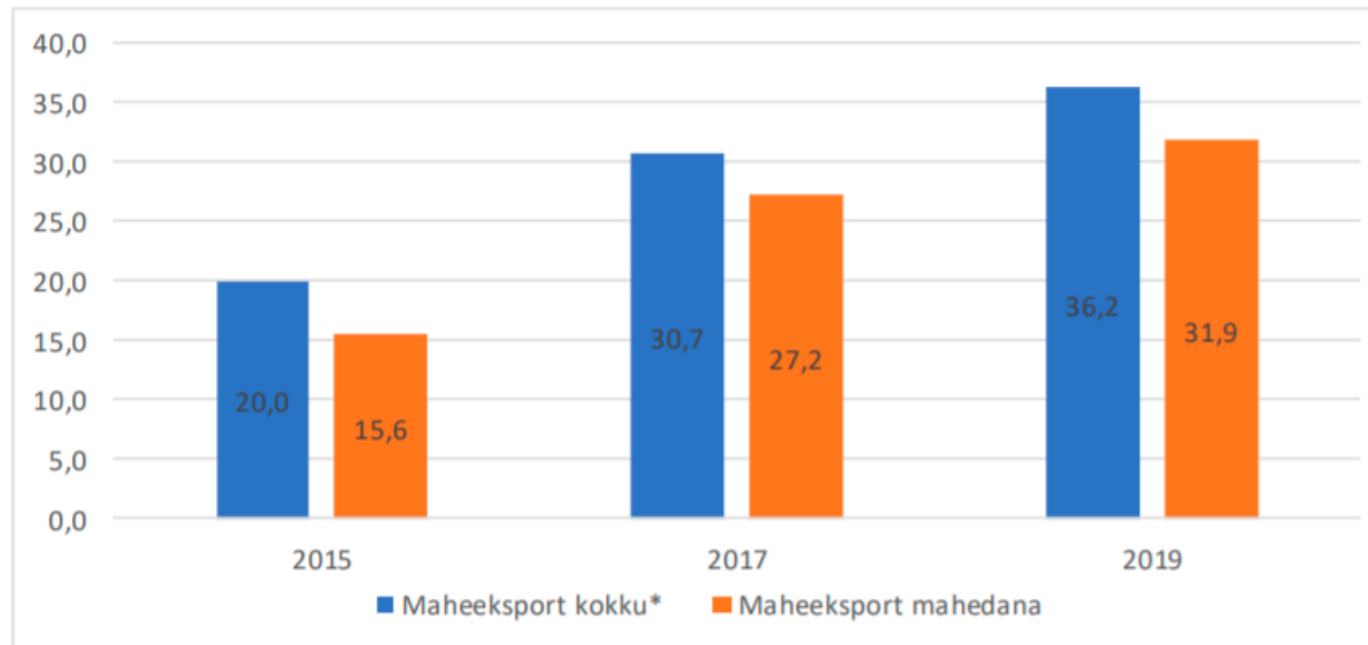
- Eesti Konjunkturiinstituudi (EKI) uuringu andmetel müüdi **2019. a jaekaubanduses vähemalt 1779 kodumaist mahetoodet**
 - Suurimat valikut mahetoidukaupu ja -jooke pakkus 2019. aastal Ökosahver, järgnesid Rimi hüpermarket koos Talu Toidab alaga, Biomarket, Selver ja Mahemarket ning Stockmann.
- **Kodumaiste mahetoidukaupade ja -jookide müügikäive oli 2018. a mahetootjate ja -käitlejate küsitluse tulemuste põhjal vähemalt 16,4 mln eurot, mida on ligi 6 miljonit enam kui 2017. aastal (EKI)**
- **Kõigi mahetoidukaupade jaeturumaht oli arvestuslikult 2018.a vähemalt 54,6 mln (2017. a 41,8 mln), mis on ligi 3,4% kogu toidukaupade jaemüügist (EKI)**

Mahetoidu turg (2)

- Suhteliselt palju mahetoitu müüakse spetsialiseerunud kauplustes (ligi 40), kuid kaubanduskettides müüdavate toodete valik suureneb pidevalt (nt Rimis juba ca 1000 toodet)
- Internetikauplusi (kus on suures osas mahetooded) on ca 10, lisaks paljud mahetootjad/töötajad, kes müüvad oma veebipoe vm tellimussüsteemi kaudu (nt www.maheklubi.ee/tarbijale/mahetoidu_muuk/ on loetletud üle 40 tootja/töötaja)
- Internetimüük suurenes oluliselt koroonast esimestel kuudel märts-mai, ka praegu on müük eelmisest aastast suurem

Eksport

- Eesti Konjunkturiinstituudi uuringud igal teisel aastal
- Kõige rohkem eksporditakse teravilja, õlikultuure ja kaunvilju. Eelmisel aastal nende osakaal rahalises mahus vähenes, sest hinnad olid oluliselt madalamad võrreldes 2017.a

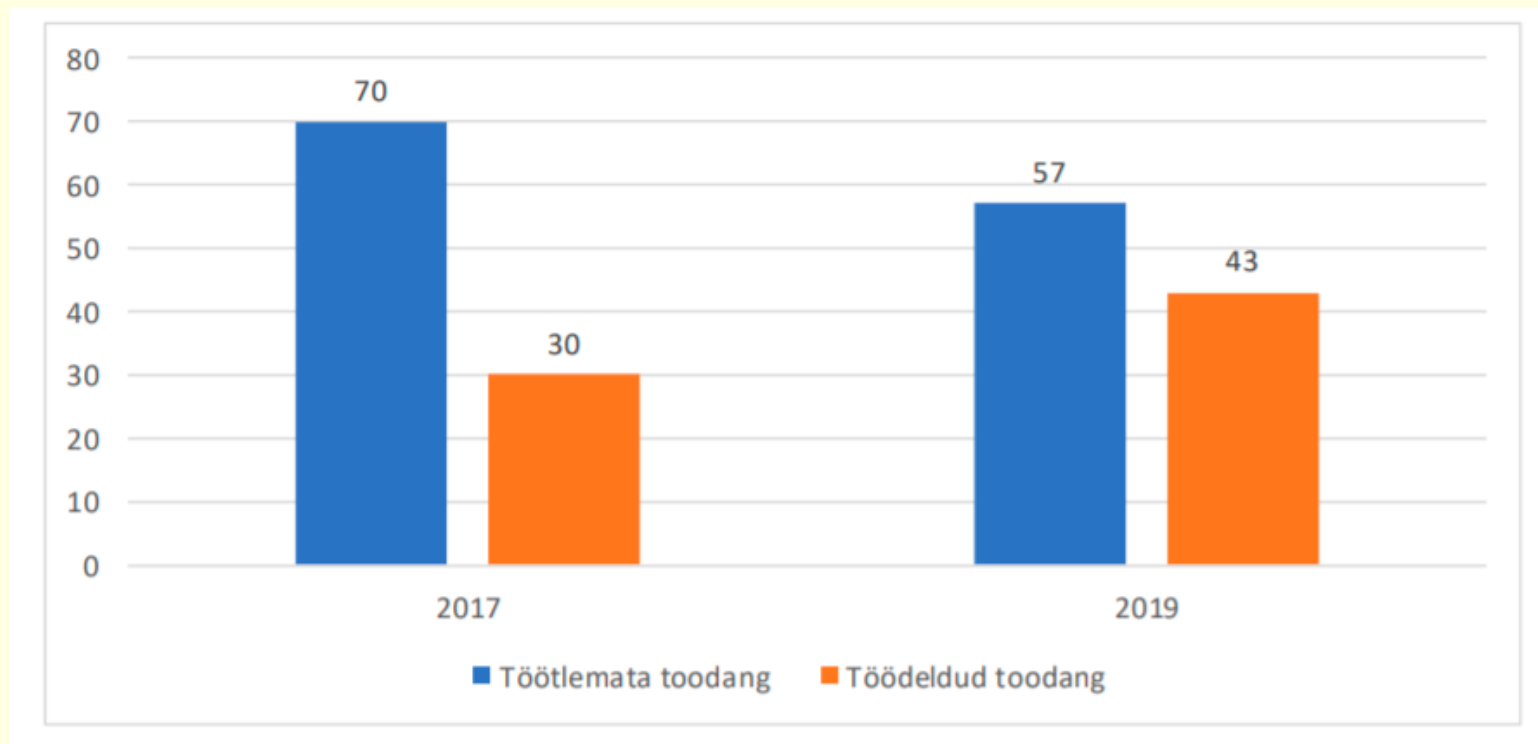

* sh laiendatud mahe elusloomade ekspordikäive, kus kõik maheloomad ei pruugi olla eksporditud mahedana.

Allikas: Konjunkturiinstituut

Eksport (2)

- 2019 - töödeldud toodangu osa suurenemine
- Eesti mahetoodang jõuab müügile vähemalt 15 EL-i liikmesriiki ja 12 riiki väljapool EL-i (EKI)

Mahetoit toitlustuses

- Müük toitlustusse hoogustub just seoses avaliku sektori huviga
- VTAd teavitanud 38 toitlustuskohta. Teavitanud toitlustuskohtadest 22 on taotlenud õiguse kasutada toitlustuse ökomärki, neist üle poole on lasteasutused
- Tartu linna koolide toitlustajate hanked - varasemates hangetes mahetooraine kasutamise eest lisapunktid, viimases hankes toitlustuse ökomärgi nõue
- Võrumaa omavalitsuste hea tahte kokkulepe - 2024. a haridusasutustes pakutava toidu toorainest 20% mahe
- Skandinaavia kogemuse põhjal suur potentsiaal mahetoidu müügi edendamisel

Parima mahetoote konkurss

- Toimus juba 11. korda
- Korraldajaks Eesti Mahepõllumajanduse SA koostöös Mahepõllumajanduse Koostöökoguga
- Tellijaks Maaeluministerium
- Hinnatakse eraldi jookke ja toite (kaks viimast aastat), antakse välja eriauhindu
- Parima mahetoote tiitli võitjad:
 - 2019 parim mahetoit: BabyCool külmutatud beebitoitude parim mahejook: Nudisti Rabarbra Brut Organic
 - 2018 Kasekunst OÜ tume kasesiirup
 - 2017 Sirloin OÜ verivorst
 - 2016 Tori Jõesuu Siidri- ja Veinitalu OÜ ökosiider Vintage 2015 Brut
- 2020. a auhinnatud tooted kuulutatakse välja hilissügisel

2018

2017

2016

Mahetooted on olnud edukad teistel konkurssidel

2019. a auhinnatud tooted

2020. a konkursile esitatud tooted

Info

- Koduleht:

www.maheklubi.ee

- Facebook: Maheklubi
- Instagram: Maheklubi

- Iga-aastane mahepõllumajanduse ülevaade:

<http://www.maheklubi.ee/mison/estis/>

- Mahepõllumajanduse leht - alates 1996

http://www.maheklubi.ee/mahepollumajanduse_leht/

Tänan!